

Stärkt stöd till barnen

Särskilda satsningar för att stärka barnens möjligheter till goda framtidsutsikter

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
1 Tidiga insatser och barn i behov av särskilt stöd	2
2 En kommunövergripande ADHD-konsulent.....	2
3 BUP-pilot	2
4 Stärkta patienträttigheter för barn	3
5 En dator till varje elev från årskurs 7	3
6 Betyg ska kunna omprövas	3
7 Inför lex Sarah i skolan	4
8 Utred en lex Maria i skolan	4
9 Höj skadestånden när elever kränks	4

Inledning

Barnen är vår framtid. För att framtiden ska vara ljus för våra barn krävs ett väl fungerande förebyggande arbete där föräldraansvar och samhällets insatser koordineras och går hand i hand.

I denna rapport presenteras nio politiska förslag för att stärka stödet till utsatta barn.

1. Tidiga insatser till barn i behov av särskilt stöd
2. En kommunövergripande ADHD-konsulent
3. Införandet av BUP-pilot
4. Stärkta patienträttigheter för barn
5. En dator till varje elev från årskurs 7
6. Inför lex Sarah i skolan
7. Betyg ska kunna omprövas
8. Utred en lex Maria i skolan
9. Höj skadestånden när elever kränks

1 Tidiga insatser och barn i behov av särskilt stöd

För att vi ska lyckas med att ge alla elever förutsättningar att nå sina mål, såväl kunskapsmål som sina sociala mål, måste det finnas lyhörddhet, kunskap, bra metoder och mod.

Centerpartiet tycker att det är viktigt att tidigt satsa resurser på barn som av olika anledningar behöver extra stöd. Vi tror att det ska ske i förskolan om det redan där är synligt att det finns särskilda behov. Oavsett när eventuella problem uppmärksammas så ska det vara självklart med omedelbara och verksamhetsinsatser.

Vi vill därför att skolan skall göra en satsning vad det gäller fortbildning av personalen kring dessa frågor. Detta arbete skall bygga på evidensbaserade metoder. Vi anser att det behöver finnas väl fungerande nätverk mellan lärare, skolhälsovården och övriga verksamheter, bl. a inom Social Vårld. Kommunen behöver skapa ett tydligt system för hur resurserna ska fördelas för barn i behov av särskilt stöd. För att ytterligare stärka stödet till barn i behov av särskilt stöd vill vi tillföra 5 miljoner kronor för detta ändamål under mandatperioden.

2 En kommunövergripande ADHD-konsulent

Orsaken till utanförskap och problem på grund av funktionsnedsättningar kan variera men många gånger beror det på informationsbrist och okunskap.

Vi i Centerpartiet vill att Örebro satsar på att införa en ADHD-konsulent. Det är en person som på ett kommunövergripande sätt är stödjande för dem som arbetar med människor som har neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. En ADHD-konsulent är en funktion för barn, ungdomar och vuxna med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar eller liknande, för deras familjer, för personal och för andra som kommer i kontakt med funktionsnedsättningarna. Konsulentens huvuduppgift är att på olika sätt sprida information och kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Förutsättningarna ökar då för ett bättre bemötande.

En ADHD-konsulent ska arbeta med information och vägledning till föräldrar, personal och andra i aktuella frågor. ADHD-konsulenterna ska också bidra med kompetensutveckling inom förskola, skola, socialtjänst, försäkringskassa, kyrka, kriminalvård, föreningar med flera. Konsulenterna kan exempelvis erbjuda föreläsningar för personalgrupper, konsultationer till arbetslag och elevvårdsteam, information till elever, medverkan vid föräldramöten med mera.

Vi tycker att det är en funktion som kan bidra till ökad kunskap, ändrade attityder och framför allt till att förebygga en del av de problem som människor med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar drabbas av.

En sådan funktion kan med fördel drivas av det civila samhället.

3 BUP-pilot

Det finns brister i samarbetet mellan landstinget och kommunen när det gäller ungdomars sociala hälsa. Därför vill vi starta ett utvecklingsprojekt – kallat ”BUP-pilot”. Detta ska ske i ett samarbete mellan länets kommuner och Örebro läns landsting. Syfte är att få till ett väl fungerande samarbete mellan Barn- och ungdomspsykiatri, primärvården och kommunernas skolor och sociala verksamheter.

4 Stärkta patienträttigheter för barn

Det finns idag inte någon tydlig patienträttighetslagstiftning. Detta är beklagligt, särskilt när det gäller barnens situation. Örebro län ska därför vara i framkant och införa regionala patienträttigheter i Örebro län. Vården för barn är det första området som ska få dessa regionala patienträttigheter.

5 En dator till varje elev från årskurs 7

Vi lever idag i en omvärld som i stor utsträckning är IT-relaterad – i skolan, arbetslivet och samhället i stort. Det är också en omvärld där det finns mer kunskap att hämta utanför skolan än inuti. Många ungdomar skaffar sin kunskap på ett enklare och självklarare sätt via en dator än via skolan. Det finns ett stort behov av fler datorer i skolan för att öppna möjligheter till nya undervisnings- och inlärningsmetoder, bredare kunskapsutbud och framför allt vara ett verktyg för kommunikation. Datorn är för många av oss en självklarhet i dagens samhälle men alla elever har inte tillgång till en egen dator i sin hemmiljö och är därför beroende av att de finns tillgängliga i skolan. Frånvaro av dator i hemmet är vanligtvis inte relaterat till barnen utan till föräldrarnas brist på datakunskaper, intresse för datorer eller brist på ekonomiska resurser. Det innebär att det finns en grupp elever som riskerar att få sämre förutsättningar i fortsatta studier och i arbetslivet. Få grundskolor i kommunen har gjort stora investeringar inom IT och det finns ingen grundskola där varje elev har tillgång till en egen dator. Forskning visar bl. a att elever som dagligen använder datorn som ett verktyg att skriva med blir betydligt bättre på att skriva, via dator och för hand, än elever som inte använder datorn kontinuerligt. Datorn kan också bidra med program som är pedagogiskt utarbetade för olika inlärningsvårigheter som dyslexi och dyskalkyli.

Falkenbergs kommun har ett pågående projekt där alla elever från årskurs 7 har fått en egen dator och effekterna har varit många och positiva för eleverna men har också inneburit en kunskapsutveckling för ett antal familjer som inte tidigare haft en dator i hemmet. De har idag försett alla elever i årskurs 7-9 med en egen dator och de har också lyckats göra det inom Barn och Utbildnings egen budget. Det är en utveckling vi även vill se i Örebro kommun.

Vi i Centerpartiet vill att skolan bättre utnyttjar de möjligheter som finns inom den nya tekniken och att varje elev för sin inläring bör ha tillgång till modern teknik det är självklart att skolan ska vara tydligt inriktad och väl utrustad inom IT. Vi vill därför att Örebro kommun satsar på att varje elev från årskurs 7 ska ha en egen dator. Vi tror också att förutsättningen för att det ska bli ett lyckat projekt är att kompetenshöja de lärare som idag inte har datorn som ett självklart arbetsredskap och att utrusta alla lärare med en egen dator.

6 Betyg ska kunna omprövas

Betygssättning är myndighetsutövning av stor betydelse för den enskilde eleven. Slutbetygen påverkar elevens framtidsmöjligheter och därför är en möjlighet för eleven att begära att betygen omprövas av stor betydelse för rättssäkerheten. Regeringen tillsatte i november 2009 en utredning med uppgift att ta fram förslag till hur ett system för omprövning av betyg ska kunna utformas. Utredningen ska lämna sitt förslag i november 2010. Centerpartiet anser att en rätt att kunna begära att slutbetyg omprövas ska införas under nästa mandatperiod.

7 Inför lex Sarah i skolan

I början av oktober 1997 kom en reporter från Rapport till äldreboendet Polhemsgården i Solna, efter ett anonymt tips om missförhållanden. Den då 23-åriga undersköterskan Sarah Wagnert ställde upp framför kamerorna när ingen annan vågade. Två år senare tillkom en ändring i socialtjänstlagen, lex Sarah, som innebar att anställda blev skyldiga att anmäla om en patient för illa.

Centerpartiet har varit pådrivande för den utredning som regeringen våren 2010 tillsatte om att införa en motsvarighet till lex Sarah för anställda i skolan, förskolan och fritidshemmet. Utredaren ska i lämna sitt förslag i mars 2011.

Det finns missförhållanden i skolan som inte kommer fram i ljuset, det finns elever som far illa och där lärare inte vågar slå larm då de slits mellan lojaliteten med eleven och arbetsgivaren. Med en lex Sarah-bestämmelse i ryggen behöver läraren aldrig tveka. Barn och unga ska inte behöva förlita sig på modiga lärare. Att slå larm ska inte vara en möjlighet, utan en skyldighet. Kravet ska gälla både kommunala och fristående skolor.

Under nästa mandatperiod ska en motsvarighet till lex Sarah införas i skolan.

8 Utred en lex Maria i skolan

Genom den nya skollagen förstärks kraven på att skolorna ska bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete. Detta är bra men jämförd med sjukvårdens systematiska kvalitetsarbete framstår svensk skola som helt i avsaknad av systematik. Det bedrivs tillsyn från Skolinspektionen men väldigt lite av professionsdriven uppföljning och utvärdering av arbetet. Redskap för att lära av andras misstag saknas. Elever med samma särskilda behov riskerar att få en lika felaktigt anpassad undervisning på skola efter skola.

På sjukvårdens område finns sedan länge ett systematiskt kvalitetsarbete för att utveckla kvaliteten och patientsäkerheten. Lex Maria utgör en del av detta kvalitetsarbete genom att den ställer krav på hur avvikelser från det normala ska hanteras. Avvikelse ska rapporteras och rutiner ska utvecklas för att identifiera, dokumentera och rapportera negativa händelser och tillbud samt för att fastställa och åtgärda orsaker, utvärdera åtgärdernas effekt och sammanställa och återföra erfarenheterna till de som arbetar inom hälso- och sjukvården. Överförd till skolan är således inte tanken att detta ska bli ett instrument för att jaga syndabockar utan för att skapa rutiner och praxis som gör skolan bättre.

Centerpartiet vill under nästa mandatperiod utreda hur en kvalitetsdrivande motsvarighet till lex Maria inom sjukvården kan införas i svensk skola.

9 Höj skadestånden när elever kränks

Barn- och Elevombudet (BEO) är en världsunik och mycket viktig instans för att värna elevers rättigheter. BEO ska tillvarata barns och elevers rättigheter, i enlighet med skollagen, och utreda anmälningar om kränkande behandling. BEO kan företräda enskilda barn och elever i domstol. I den nya skollag som Alliansregeringen arbetat fram så skärps skyldigheten för lärare och annan personal att slå larm om en elev upplever sig vara utsatt för kränkande behandling.

2009 fick Barn- och elevombudet in 603 anmälningar om kränkande behandling. Under första halvåret 2010 har det redan inkommit minst 500 anmälningar om kränkande behandling.

BEO kan rikta kritik mot huvudmännen för skolan men kan också begära skadestånd för elevernas räkning. Skadestånden varierar beroende på graden av kränkning, hur länge kränkningen pågått och därmed hur försumlig huvudmannen för skolan varit. De begärda skadestånden varierar från ca 10 000 kronor till några hundra tusen kronor. Endast i två fall har skadestånd yrkats på över 300 000 kronor.

I knappt 80 fall har BEO yrkat på skadestånd. Göteborgs kommun har mottagit flest skadeståndskrav, 7 stycken. Ett antal kommuner, bland andra Örebro, Göteborg, Västerås, Varberg, Vimmerby och Höganäs har motsatt sig skadestånden och målen prövas för närvarande rättsligt. Självklart ska huvudmannen för en skola kunna ifrågasätta BEO:s beslut.

Det skulle emellertid vara allvarligt om tingsrätternas utslag skulle få till följd att skadeståndsnivåerna sjunker. I ett läge när skadestånden till elever som utsätts för kränkande behandling borde höjas väsentligt så är risken istället att utvecklingen går åt motsatt håll.

I ett antal fall har den utsatta eleven tvingats byta skola och hela familjen fått flytta. Kränkningarna har i många fall påverkat skolgången och eleven har halkat efter med risk för att behöva gå om ett år eller komplettera utbildningen senare till priset av en betydligt lägre livsinkomst. Sådana konsekvenser för eleven eller dennes familj vägs inte in i beslutet om skadeståndets storlek.

Det ska kosta att kränka och det ska kosta att inte ingripa när elever utsätts för kränkande behandling. Kränkningar från lärare eller annan personal ska alltid ses som särskilt graverande.

Centerpartiet vill att skadestånden till elever som kränks ska höjas väsentligt och vi vill under nästa mandatperiod se över om regelverket kan förstärkas för att uppnå detta.